

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Warszawa, 22 sierpnia 2025 r.
znak sprawy: DRE.po.058.3.2025

Pan

Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji 11301 w sprawie sytuacji producentów owoców miękkich

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do interpelacji nr 11301 Posła na Sejm RP, Pana Przemysława Czarnka, w sprawie sytuacji producentów owoców miękkich, przekazuję poniższe odpowiedzi.

1. Jakie działania podejmie Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w celu ustabilizowania rynku owoców miękkich, w tym cen skupu, i zapewnienia opłacalności ich produkcji?

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi od lat zachęca producentów owoców i warzyw do zrzeszania się w organizacje producentów. Ich rolą jest wzmocnienie pozycji rynkowej i stabilizacja dochodów producentów poprzez planowanie i dostosowywanie ich produkcji do popytu, koncentrację podaży czy oferowanie pomocy technicznej. Co do zasady organizacje producentów są zobowiązane do zagospodarowania całości produkcji dostarczonej przez swoich członków. Organizacje producentów mają możliwość zastosowania działań z zakresu zarządzania kryzysowego oraz zapobiegania kryzysom obejmujących m.in. wycofanie owoców i warzyw z rynku. Są one odpowiednio dużymi partnerami w relacjach m.in. z zakładami przetwórczymi mającymi realny wpływ na ceny surowca. Koszty wsparcia dla organizacji producentów są w pełni pokrywane ze środków UE. Pierwszy nabór wniosków o zatwierdzenie programów operacyjnych odbył się w czerwcu 2024 r., kolejny w lipcu 2025 r.

2. Czy rozważane jest wprowadzenie minimalnych cen skupu, które zagwarantują producentom pokrycie realnych kosztów produkcji i zabezpieczą ich przed stratami?

Producenci rolni funkcjonują na jednolitym rynku unijnym regulowanym w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Rynek podstawowych produktów rolnych objęty jest przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych. Polska nie ma możliwości samodzielnego wdrażania mechanizmów interwencji na rynkach rolnych np. w postaci ustalenia cen minimalnych. Mechanizmem stabilizującym sytuację na rynku i wpływającym na dochody producentów rolnych są działania na rzecz wzmocnienia ich pozycji w odniesieniu do większych podmiotów w łańcuchu dostaw żywności (zakładów przetwórczych, punktów skupu, sieci handlowych).

Resort rolnictwa prowadzi również działania na rzecz eliminacji zbędnych kosztów pośrednictwa i wchodzenia rolników w dalsze fazy łańcucha żywnościowego, tj. rozpoczynanie lub rozwijanie działalności przetwórczej w formie rolniczego handlu detalicznego lub poprzez zakładanie działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych.

3. Czy Ministerstwo zamierza wdrożyć mechanizmy eliminujące nieuczciwe praktyki rynkowe i monopolistyczne działania przetwórców, w tym m.in. zakaz ustalania cen w dniu dostawy oraz obowiązek wcześniejszego informowania o cenach skupu?

Polska wdrożyła przepisy w zakresie kształtowania właściwych stosunków umownych, o których mowa w art. 168 ust. 1 lit. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013. Ustawą z 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i niektórych rynków rolnych od 3 października 2015 r., wprowadzono obowiązek zawarcia umowy między producentem produktów rolnych, a pierwszym nabywcą, który dotyczy sektorów produktów rolnych, m.in. owoców i warzyw.

Zgodnie z art. 168 ust. 4 lit. c pkt (i) ww. rozporządzenia, umowa na dostawę produktów rolnych musi być sporządzona w formie pisemnej przed dostawą i powinna zawierać określone elementy, m.in. cenę do zapłaty za dostawę. Cena może być niezmienna i określona w umowie lub może być obliczana poprzez połączenie różnych czynników określonych w umowie. Kryteria/algorytm musi być zrozumiały i weryfikowalny. Strony mogą np. określić cenę poprzez wskazanie ceny „nie niższej niż...” lub ustalić cenę bazową, ze wskazaniem dodatków do ceny uzależnionych od uzgodnionych wskaźników lub paramentów jakościowych.

Brak umowy lub umowa niezawierająca wszystkich wymaganych elementów, skutkuje nałożeniem kary na nabywcę, w zależności od wagi, od 1 do 10% zapłaty za te produkty.

W świetle obowiązujących przepisów dostarczenie produktów rolnych bez podpisanej wcześniej umowy zawierającej m.in. cenę jest niezgodne z przepisami prawa. Taką sytuację należy zgłosić do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, który weryfikuje obowiązek podpisywania umów na dostawy i jest organem uprawnionym do nałożenia kary. Takie zawiadomienie można złożyć on-line: <https://nieruchomoscikowr.gov.pl/zawiadomienie>.

Dodatkowo na podstawie obowiązującej od 2016 r. ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, jeśli przetwórcy/odbiorcy wykorzystując swoją pozycję negocjacyjną oferują niekorzystne dla dostawcy ceny zakupu, wywierają nacisk na poziom cen lub narzucają niekorzystne treści umowy, to może to być uznane za praktykę nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową. Taką sytuację można zgłosić do UOKiK. Może to zrobić każdy, kto posiada wiedzę na temat nieuczciwych praktyk. Takie zawiadomienie można zgłosić anonimowo poprzez zakładkę na stronie internetowej UOKiK (<https://ankieta.uokik.gov.pl/formularz-przewaga-kontraktowa>).

4. Czy planowane jest wprowadzenie obowiązku kontraktowania produkcji z określoną ceną minimalną jeszcze przed sezonem zbiorów, co umożliwiłoby rolnikom przewidywalne planowanie działalności i ochronę przed spekulacjami cenowymi?

Handel produktami rolnymi w Polsce odbywa się na zasadach wolnorynkowych tj. w wyniku dobrowolnie zawieranych transakcji pomiędzy kupującymi a sprzedającymi według ustalonych przez nich warunków. Umowy kontraktacyjne zawierane są w oparciu o przepisy zawarte w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny i nie są obligatoryjne. Przez umowę kontraktacji producent rolny zobowiązuje się wytworzyć i dostarczyć kontraktującemu oznaczoną ilość produktów rolnych określonego rodzaju, a kontraktujący zobowiązuje się te produkty odebrać w terminie umówionym, zapłacić umówioną cenę oraz spełnić określone świadczenie dodatkowe, jeżeli umowa lub przepisy szczególne przewidują obowiązek spełnienia takiego świadczenia (art. 613 § 1).

Jedną z podstawowych zasad przy zawieraniu umowy, również kontraktacyjnej, jest swoboda ich zawierania - przejawia się ona nie tylko swobodą kształtowania treści umowy, ale także swobodą wyboru kontrahenta oraz decydowania o tym, czy umowę zawrzeć.

Organy publiczne nie biorą udziału w określaniu warunków współpracy pomiędzy konkretnymi stronami. Rolą państwa jest natomiast tworzenie warunków – szczególnie prawnych, sprzyjających upowszechnianiu trwałych dobrowolnych powiązań producentów rolnych z przetwórcami i handlowcami w formie umów kontraktacyjnych uwzględniających interesy obu stron kontraktu. Dlatego

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi stale zachęca do zawierania długoterminowych umów na dostarczanie produktów rolnych, zarówno wśród rolników, jak i podmiotów nabywających produkty rolne. Przykładowy wzór umowy kontraktacji znajduje się na stronie MRiRW: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/umowa-kontraktacji-w-sektorze-owocow>

5. Jakie działania podejmie resort w celu ograniczenia importu owoców spoza Unii Europejskiej, w szczególności tych, które nie spełniają unijnych standardów produkcji i jakości, a destabilizują rynek?

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) na mocy art. 10 ust. 1 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeprowadza graniczną kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych¹ przeznaczonych wyłącznie na cele spożywcze przywożonych spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Na etapie importu, kontroli IJHARS podlegają towary, wyszczególnione w rozporządzeniu MRiRW w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej². W zakresie owoców miękkich wykazem tym objęte są takie produkty jak, np.: owoce mrożone (objęte kodem CN 0811 w ilości 1 tony i powyżej); truskawki, poziomki i maliny świeże oraz porzeczki przeznaczone do przetwórstwa przemysłowego (objęte kodami CN ex 0810 10 00, ex 0810 20 10, ex 0810 30 10, ex 0810 30 30 w ilości 5 ton i powyżej).

Ponadto, IJHARS prowadzi kontrole importowanych świeżych owoców miękkich deserowych przeznaczonych dla konsumenta. Kontrole te prowadzone są na zgodność z wymaganiami norm handlowych określonych w załączniku I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2023/2429³, a zgłoszeniu do kontroli podlega każda partia owoców deserowych (nie określono minimalnych ilości), w tym malin i truskawek.

Wyniki kontroli głównych gatunków owoców miękkich na etapie importu z krajów trzecich w 2025 r. wykazały, że od 1 stycznia do końca lipca 2025 r. organy IJHARS skontrolowały:

¹ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 roku o jakości handlowej artykułów rolno – spożywczych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1980)

² rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 18 stycznia 2013 roku w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1934 ze zm.)

³ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/2429 z dnia 17 sierpnia 2023 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do norm handlowych dotyczących sektora owoców i warzyw, niektórych przetworów owocowych i warzywnych oraz sektora bananów oraz uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 1666/1999 oraz rozporządzenia wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 i (UE) nr 1333/2011 (Dz. Urz. L/2023/2429 z 03.11.2023)

- 2 822 partie mrożonych owoców miękkich (tj.: truskawek, malin, borówek i jagód) o łącznej masie 51 665 864,14 kg. Główne kraje pochodzenia to:
 - Egipt – 1 306 partii o masie 33 732 019,00 kg (truskawki mrożone),
 - Kanada – 459 partii o masie 2 699 983,68 kg (borówki mrożone),
 - Ukraina – 454 partie o masie 7 339 428,00 kg (maliny, jagody, borówki, truskawki mrożone),
 - Peru – 269 partii o masie 1 794 154,94 kg (borówki mrożone).
- Świeże owoce, przeznaczone do przetwórstwa przemysłowego – 22 partie o masie 402 465,00 kg, z krajów takich jak: Mołdawia (maliny do przetwórstwa), Ukraina (truskawki do przetwórstwa).
- Owoce miękkie, deserowe (głównie borówki i jagody oraz pojedyncze partie truskawek i malin) – 22 partie o masie 359 279,04 kg, z krajów takich jak: Ukraina, Serbia, Mołdawia, Gruzja.

W toku powyższych kontroli wydano 2 decyzje zakazujące wprowadzenia do obrotu 3 partii truskawek mrożonych pochodzących z Egiptu o łącznej masie 150 000 kg w związku z m.in. zawyżoną zawartością owoców przejrzalnych, wybarwionych, uszkodzonych mechanicznie czy nieprawidłowościami w zakresie cech organoleptycznych.

Stwierdzone nieprawidłowości stanowiły 0,1% kontrolowanych partii owoców miękkich mrożonych i świeżych do przetwórstwa. W przypadku owoców deserowych nie stwierdzono nieprawidłowości. Importowane owoce spełniały wymagania nom handlowych UE.

Ponadto na początku lipca br. zobowiązano Wojewódzkich Inspektorów Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w całym kraju do zwracania szczególnej uwagi podczas prowadzonych kontroli na jakość handlową owoców miękkich świeżych, mrożonych i przeznaczonych do przetwórstwa pochodzących z krajów trzecich, zarówno na etapie przywozu (importu) jak i w obrocie na rynku wewnętrznym.

6. Czy Ministerstwo planuje uruchomienie programów wspierających sprzedaż detaliczną, eksportową oraz rozwój przetwórstwa na poziomie gospodarstw, a także funduszu stabilizacyjnego dla producentów owoców miękkich?

Wsparcie rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego w Polsce nakierowane jest przede wszystkim na rozwój mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), które należą do polskiego kapitału i są głównym odbiorcą produktów rolnych wytwarzanych

przez lokalnych producentów. Biorąc pod uwagę dużą liczbę przedsiębiorstw przetwórczych (MŚP) – ok. 17 tys. podmiotów, daje to rolnikom możliwość wyboru odbiorców ich produktów oraz kształtowania konkurencyjnych relacji cenowych.

Od 2022 r. realizowane były mechanizmy wsparcia dotyczące inwestycji A1.4.1 w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) „Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu”. Wdrażane są następujące instrumenty dla rolników w tym zakresie:

- 1) przetwarzania lub wprowadzania do obrotu/zbywania produktów rolnych, spożywczych, rybołówstwa lub akwakultury w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD), sprzedaży bezpośredniej i działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MOL)– tzw. „małe przetwórstwo” (budżet – 492 mln zł).
- 2) zakupu i montażu silosów wraz z wyposażeniem (budżet – 392,2 mln zł).

Ponadto dla sektora rolno-spożywczego realizowane są instrumenty w zakresie:

- 1) przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury przez mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) (budżet programu – 3,624 mld zł).
- 2) przechowywania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury oraz artykułów rolno-spożywczych – wsparcie inwestycji przez tzw. centra przechowalniczo-dystrybucyjne oraz regionalne rolno-spożywcze rynki hurtowe (budżet programu – 1,717 mld zł).

Po zakończeniu KPO dla sektora przetwórczego przewidziano wsparcie, które będzie realizowane z Planu Strategicznego WPR 2023-2027 w ramach Interwencji I.10.6.1 *Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – w gospodarstwie* (Budżet: 51 mln EUR) i I.10.7.1 *Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem* (Budżet: 204 mln EUR).

Nabór w ramach interwencji I.10.6.1 planowany jest na pierwsze półrocze 2026 r. Wsparcie w ramach tej interwencji jest nakierowane na realizację działań inwestycyjnych, które mają wzmocnić pozycję rynkową rolników/mikroprzedsiębiorców, a także wpłynąć na dywersyfikację i skracanie etapów łańcucha żywnościowego.

Pomoc realizowana będzie w formie płatności ryczałtowej lub refundacji. W odniesieniu do:

- zakładania i prowadzenia RHD – ryczałt na jednego beneficjenta w okresie realizacji interwencji wynosi w zależności od wielkości operacji – nie więcej niż: 30 000 zł lub 60 000 zł lub 120 000 zł, przy czym wysokość ryczałtu wynosi maksymalnie 65% kosztów operacji;
- zakładania działalności gospodarczej/MOL w zakresie przetwarzania produktów rolnych – ryczałt na jednego beneficjenta w okresie realizacji interwencji wynosi w zależności od wielkości operacji - nie więcej niż: 30 000 zł lub 60 000 zł lub 120 000 zł, przy czym wysokość ryczałtu wynosi maksymalnie 65% kosztów operacji;
- kontynuacji prowadzenia działalności gospodarczej/MOL przez mikroprzedsiębiorcę – refundacja na jednego beneficjenta w okresie realizacji interwencji wynosi maksymalnie 500 000 zł, zaś intensywność pomocy w formie refundacji wynosi do 50% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Nabór w ramach interwencji I.10.7.1 planowany jest na pierwsze półrocze 2026 r. Wsparcie w ramach tej interwencji jest nakierowane na realizację działań inwestycyjnych, które mają wzmocnić pozycję rynkową sektora MŚP na obszarach wiejskich (na rynkach lokalnych), wpłynąć na dywersyfikację i skracanie etapów łańcucha żywnościowego, a także promować współpracę w ramach łańcucha wartości poprzez obowiązek podpisywania umów na dostawy pomiędzy rolnikami a przemysłem przetwórczym. Pomoc przyznawana w ramach przedmiotowego wsparcia będzie przyznawana w dwóch obszarach:

Obszar A - przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych (MŚP)

Obszar B - przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu ekologicznych produktów rolnych (MŚP).

W ramach interwencji wspierane będą inwestycje materialne i niematerialne dotyczące:

- budowy budynków lub budowli,
- zakupu technologii na cele dotyczące przetwarzania produktów rolnych lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych (w tym przechowywania, sortowania, pakowania, przygotowania do sprzedaży – wyłącznie w przypadku zorganizowanych form współpracy rolników),
- ochrony środowiska,
- infrastruktury do przetwarzania odpadów żywnościowych na biokomponenty lub przetwarzania produktów ubocznych powstałych przy wytwarzaniu produktów rolnych.

W odniesieniu do inwestycji realizowanych przez mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) pomoc przyznana jednemu beneficjentowi w formie refundacji w okresie realizacji Programu przewidziano maksymalnie 10 000 000 zł. Minimalna kwota pomocy na realizację operacji będzie wynosić 100 000 zł.

Ponadto przepisy rozporządzenia Komisji (UE) 2022/2472 z dnia 14 grudnia 2022 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, jak również rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym - wyłączają możliwość udzielania pomocy przyznawanej na działalność związaną z wywozem do państw trzecich lub do państw członkowskich, która byłaby bezpośrednio związana z ilością wywożonych produktów, tworzeniem i prowadzeniem sieci dystrybucyjnej lub innymi wydatkami bieżącymi związanymi z prowadzeniem działalności wywozowej (nazywanej pomocą wywozową albo pomocą eksportową). Jednocześnie zgodnie z Wytycznymi w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich (2022/C 485/01), pomoc przyznaną wyłącznie na podstawie ceny, ilości, jednostki produkcyjnej lub jednostki środków produkcji, uznaje się za pomoc z tytułu prowadzenia działalności niezgodną z rynkiem wewnętrznym.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefan Krajewski

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów